

Asia: VN/8292/2021

Arviomuistio ajokorttilain muutoksille - nuorten liikenneturvallisuus

Lausunnonantajan lausunto

Mitä muistiossa käsitellyistä vaihtoehtoista pidätte kannatettavimpana ja toteuttamiskelpoisimpana? Ja mitä vähiten kannatettavana? Olkaa hyvä ja perustelkaa näkemystänne.

Henkilöauton kuljettajien ajo-oikeuksien rajoittamisella rajoitetaan heidän liikkumisvapauttaan perusoikeutena, jolloin siihen tulee olla perustuslakivaliokunnan määrittelemät edellytykset (1994 vp- PeVM 25-HE 309/1993 vp s. 5-6). Tämä koskee myös alaikäisiä kuljettajia, jos heille on myönnetty henkilöauton ajo-oikeus.

Oikeasuhtaisina rajoituksina voidaan pitää esim. vaatimusta tietyn vanhemman henkilön mukana oloa ajoneuvossa ajon aikana joko aina tai ainakin yöaikaan. Silloin on nähdäksemme tarpeetonta rajoittaa muutoin matkustajien määrää.

Ajokorttia hankkivan nuoren liikennerikostaustan huomioiminen sisältää arviomuistiossa mainitun kertautuvan rangaistuksen ongelman. Se olisi myös tarpeetonta, mikäli alle 18-vuotiaan ajo-oikeutta rajoitettaisiin siten, että mukana olisi aina nimetty vanhempi liikennerikostaustaa vailla oleva henkilö.

Ajokieltokoulutuksen muuttaminen koskemaan muitakin kuljettajaryhmiä olisi käsityksemme mukaan mahdollista lähinnä toistuvista rikkomuksista määrättävän ajokiellon vapaaehtoisena vaihtoehtona. Tästäkin on hyviä esimerkkejä ns. pistejärjestelmän osana.

Ajokiellon keston pidentäminen ei ole oikea keino valmentaa nuorta kuljettajaa ajamiseen liikenteessä, sillä hänen kehittymisensä kuljettajaksi nimenomaisesti edellyttäisi ajokokemuksen saamista.

Puuttuiko ehdotuksista joku olennaiseksi katsomanne?

Nykyinen alle 18-vuotiaita koskeva ajokortin poikkeuslupamenettely on yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallinen. Esimerkiksi Saksassa ja Itävallassa on saatu hyviä kokemuksia alle 17-vuotiaan valvotusta ajamisesta (begleitetes Fahren), jota rajoitetaan mm. edellyttämällä, että ajoneuvossa on mukana vanhempi henkilö. Hyvän yleiskuvan aiheesta saa esimerkiksi Wikipediasta https://de.wikipedia.org/wiki/Begleitetes_Fahren.

Myös liikenneturvallisuus on kansalaisten perusoikeus, jota valtion tulee toimillaan edistää. Ulkomaisten kokemusten perusteella nuorten liikenneturvallisuutta edistetään parhaiten tarjoamalla heille mahdollisuus hankkia aikuisen valvonnassa tai ohjauksessa mahdollisimman paljon ajokokemusta ennen yksin ajamisen aloittamista, jolloin kuljettajan onnettomuusriski on korkeimmillaan. Siksi kuljettajaopetusta tulisivin kehittää niin, että kaikilla ajokortin hankkivilla nuorilla olisi mahdollisuus saada ajokortti jo 17-vuotiaana niin, että siihen liittyisi aikuisen valvonta ja mahdollisesti muita rajoituksia. Voimassa olevassa laissa olevin perustein voitaisiin aikuisen valvonnasta luopua esimerkiksi koulu- ja työmatkojen osalta.

Pitäisikö mahdollinen rajoitus mielestänne kohdistaa alle 18-vuotiaisiin kuljettajiin, kaikkiin nuoriin kuljettajiin vaiko kaikkiin uusiin kuljettajiin? Olkaa hyvä ja perustelkaa näkemystänne soveltamisalasta.

Jos päädyttäisiin siihen, että uudella, alle 18-vuotiaalla kuljettajalla on oltava ajon aikana ainakin tiettyinä aikoina tietty toinen henkilö, niin tällaisen rajoituksen asettaminen olisi kyseenalaista esimerkiksi keski-ikäiselle ajokortin hankkijalle. Muutoinkin rajoitukset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne olisivat tarpeellisimpia lähinnä alle 18-vuotiaille kuljettajille, joiden henkinen kypsyys ei ole välttämättä vielä kehittynyt riittävän pitkälle.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Kannatamme ajokorttilain uudistamista siten, että kaikille alle 18-vuotiaille annettaisiin mahdollisuus aloittaa autolla ajaminen pääasiallisesti vanhemman henkilön valvonnassa ja vain esimerkiksi koulu- tai työmatkoilla itsenäisesti. Alaikäiseen henkilöön voidaan kohdistaa erilaisia rajoituksia tai ajo-oikeutta porrastaa arviomuistiossa esitetyin tavoin, kunhan rajoituksissa noudatetaan yhdenvertaisuutta ja perusoikeuksien yleisiä rajoittamisperusteita.

Tuori Risto
Liikenneoikeusyhdistys ry